

17. aastaläht.

Uffil nummer 40 top.

Meie Mats

Nr. 180.

Laupäeval 27. (9. weebruaril) jaanuaril 1918.

Nr. 180.

Wiimase wiljanatusega westit.

Tellimistega palume rutata! „Meie Matsi“ talitus.

Armuliikfus.

Uus paradiis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (25. järg.)

Just piiri peale wiis ta nad. Poolel kõrgusel peatas ta, kutsus kaks tõrwiu kandjat oma juurde ja pidas süütawana kõne.

„Seltsimehed!“ ütendas ta ja keerutas tulewastgel mõela. „Meie oleme lord jälle wõitjad. Maapind on mässama hakanud. Semale on ta tõbi külge hakanud wõti ei sallinud ta dänamitti. See oli ju ta pagana hea noos. Siis ootame. Kuni maapind rahule jääb. Seni magage. Homme näeme, mis dänamit järele jättis. Ülehomme läheme karipaatidega Santaremi, ajame soldatite riided selga ja wõtame linna ära. Nüüd magama, mina walwan kõikide eest!“

Ja ta jäi walwama.

Minult mõned heitfid magama, mõned lätsid isegi järwe kaldale, et wee tõsumist waadelda. Ruttu ei tõsunud, aga iga kümne minuti pärast pidid nad ometi ühe sammuga tagasi astuma.

„Alles kui kants ju kadus, kuulsid nad ilka tõwemaks minewat kose koshinat.“

Ruid teegi ei pannud seda tähele, pealegi etsee waewalt tunni aja pärast jälle nõrgemaks ja wiimaks hoopis kustus.

Koibu ajal umbes jäi weetõusmine peatama. Maapind ei wajunud enam.

„Mäed nüüd!“ hüüdis Droll lord Russelile. „Nüüd on tal jõud otsas. Siäl ei tohi teegi wähesse jõuga mässu teema hakata.“

Mida walgemaks ilm läts, seda selgemaks läts ilma-

ring. Uus laager, kuhu Droll läinud, seisis nüüd wanaga, mis wee alla kadunud, ühel kõrgusel.

Terwe hõ olid soldatid tõotanud, et purustatud kaewu-
kuid jälle korda seada. Wallidele asendati kaks kuulipitfi.

Droll saatis päikejõu ajal parlamentäri nende juurde ja tegi õige imelikud tingimised. Kes tema juurde tulla ei tahtnud, pidi ausõna wastu, et ta Eldorado wabariigi wastu enam ei sõdi, ilma kuluta Santaremi tagasi wiidama.

Wastujena lastis ohwitser parlamentäri maha.

„See wastus peab sulle kalliks minema!“ wastas Droll, kes sündmust kiitri abil silmitsenud, ja hakkas tormikolon-
nests kokku seadma. Ratsfada meest pidid lord Russeli ju-
hatusel waenlase laagrist mööda minema ja talle siis selja
tagant kallale kippuma. Teistega tahtis Droll kuulipitfi-
dele eest kallale minna. Et tormijooksukoht rusuhunikuid
täis oli, kus kallalt kaitset leidus, siis polnud ettewõtte ju-
gugi wäga hulljulge.

Kallalekippumine pidi tahelt poolt korruga algama. Saagri ümberhaaramiseks tarwitas lord Russel kolm tundi.

Oma walmisolekut pidi ta ühe suure puu maharai-
misega teatama. See puu paistis teiste keskelt kaugele silma.

Lord Russel läts teele ja Droll ootas, püües jala tõrwal,
märquanget.

Rahu poole peale oli ainult wähe pealtwaatajaid ko-
gunud. Rantfi kadumine ja muudatufed kaldal näitasid, et
järwe õõsel mitu meetrit oli tõsunud. Et nad üle saja meetri
järwepinnast kõrgemal wiibisid, siis ei teinud see nähtus
kellegile tõstet muret. Pealegi tõmbasid sõjalised ettewal-
mistused nende tähelepanemise järele oma peale. Nad silmit-
selsid lord Russeli marsfi järwi teisel kaldal ja arutasid, mis
jellest küll wõiks wälja tulla.

Kui Fritz Blashte muudatusi nägi, tõhus ta wäga. Sest tema nägi, mida teised ei näinud. Just selle koha peal,
kuhu purustatud kaewandusest wajunud, läts suur wee-
keerus wäljelt, aga hiiglatiirusel ringi.

Wesi woolas maa-alusesse katlasse, just kui korb enne,
ainult selle wahega, et nüüd seda enam ütski inimesekäsi ei
saanud takistada.

Fritzu peast läts weel üks päästmisemõtte läbi. Wõit-
matt oli kaewandusest suure purjeriide abil julguda, kui
see kabe mastipuu wahetele sirgels tõmmati ja mädelt alla
ette lasti. Siis wõidi aul wäljast kiwidega ja liiwakottidega
täis täita ja seeft jälle kinni müürida.

See kõik hoowas Fritzu peast walguna läbi. Siin oli
weel ainult üks pääsetee — kiire põgenemine.

Ja ta hakkas mõrgama:

„Katel lõhleb! Pääste endid! Põgenege! Maa awab
oma suu, neelab teid kõik ära!“

Esiti ehmatafid inimesed, siis ustusid nad, et ta nalja
teeb, ja hakkasid naerma.

„Ta on hulluks läinud!“ mõtles Antonio Machado ja
poetas ennast teiste wahetele.

„Mine koju ja maga enda wälja!“ hüüdis Safe-Tommi
sõbralikult. „Meid sa ei heiduta. Ma sülititan sinu teekatla
peale!“

Ja ta sülitas tõeste üle kalju ääre alla, rahulikult, ilma
wähemagi kartufeta.

Fritz seisis ja wahtis tarretult alla weekeeruse ja näi-
tas siis pimestatud inimestele ruskat.

„Küll te juba uskuma hakate!“ ütendas ta. „Aga us!
tuleb teile hilja. Minul pole vähematti lusti teiega ühes
maapõue kaduda.“

Üttes ja pani minema.

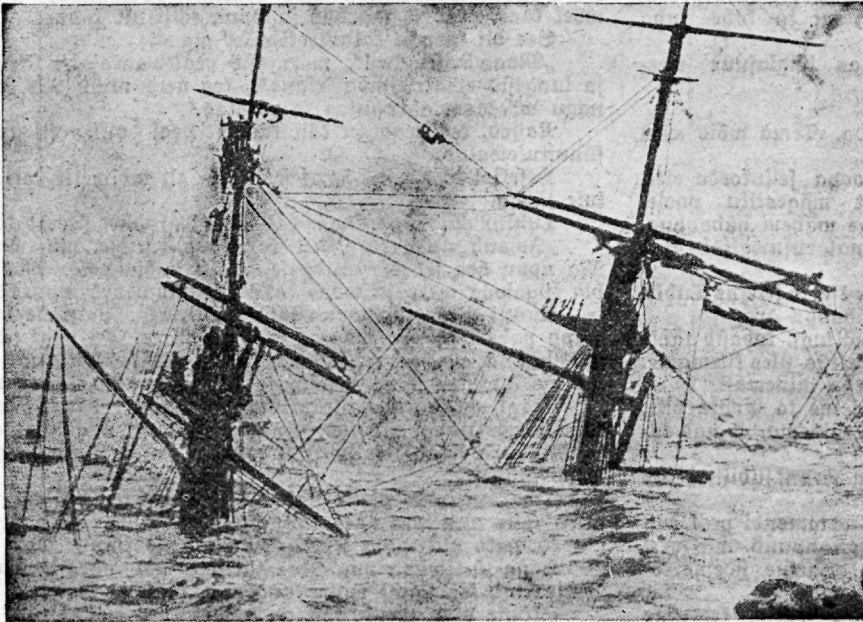
Seel sai ta Hefekieliga kokku.

„Jookse linna!“ ütendas ta. „Järw jookseb jälle kat-
lasse. Eila lasti tsemendimüüri puruks. Tuleb maawäri-
jemine. Terwe loobas kutub siise ja kujuk kõik laaja. Nad
ei tea sellest weel midagi, muidu oleks nad ju ammu siin
inimesi ära ajamas. Need lollid ei usu mind!“

Hefekiel jooksis nagu ta weel iial ei olnud jooksnud.

Fritz aga täitis aidas toiduloti täis, wiskas püüsi Dale,
pani lastemoona taskusse ja ruttas tulisel ajal üle mäe
metsa poole minema.

Peale miini otja foolsmiit.

Ja ühtlasi tundis ta ka oma endise wästase ära.

Fritz Blasche lohtus ja pani püsti palgesse.

„Anna alla!“ ütendas Krause.

Fritz Blasche lastis, aga kuul lendas mööda.

Müüd andis ka leitnant Espado tuld, aga ei tabanud kaks lorda. Veel enne, kui ta kolmanda paugu sai anda, kahmas Fritz Blasche temast kinni.

Nad maadlesid lõõtsutades mees mehe wastu, kaotasid peatuse ja weeresid tammiveerikut mööda alla põhjatusse soosse, mis hääletult nende kohal lohtu löi. — — —

Elorado asundusele tulid hirmsa katastrofi järele, mille ulatust wahetpidamata üles tõuswa auru tagajärjel weel sügugi näha ei saanud, rased päewad ja nõualad.

Peaegu niisama palju hingi, kui Sebastian Drolliga kuristikku kalbal, oli katastrofi ajal ilmale tulnud.

Metfil oli kahe põliselt waenulise elemendi wõitlus hiiglakuristikku põhjas, mis hiiglakoope läbi tekkinud. Mis kina palawale pinnale sattus, wifati auruna lohe jälle üles. Nur kattis terve maalooha kinni, et pilwedest wihmana alla tulla ja wõitlust uueste alata.

Wimaks aga wõitis wesi. Ta kogunes kuristikku põhja ja tõusis aegamööda kõrgemale, weel ikka nii palaw, et temas oleks wõinud mune keeta.

Ja siis andis ta ka wäljawaate wabaks. — — —

Karistusalgast ei olnud ainusti mees pääsenud. Niisama kadunud olid karpaadid ja kullawarandus. Kullakawandus oli kõige sügawamalt fiske kuttunud.

Sel ajal ilmus pool roodu kahe kuulipritsiiga — leitnant Espado pärandus. Nad olid leitnanti oisides tee kätte leidnud ja sedamööda kiltmaale jõudnud.

Hana-sü-Kwang, kes asunduse juhatusse oma kätte wõtnud, nättas neile hiiglakuristikku ja teatas, misjaguse surma käest juhuseid neid pääsinud.

See awaldas nende kõwa südamete peale suurt mõju.

Juba mõne päewa pärast küsiti nad, kas sinna jääda tohtisid. See asunduses oli hull lesti. Witmane wõitlus oli asunduse kõigist wägiwallahimulistest elementidest ära puhastanud. Hana-sü-Kwang lubas ja mehed kistud tressid mündrite pealt maha, märgiks, et nad nüüd jälle rahus tahtsid elada.

Õnneks ei teinud asunduses toitmise liikimise muret. Jälle rahulikult jäänud maa wõistles iseenesega wilharikuse poolest. See tuli peaaegu jalgult niistest õhust, mille õõtemperatura järwe palaw wesi alaliselt mõne kraadi kõrgemal hoidis.

Kõige suurem muudatus aga sündis kapitali kadumise läbi.

Selle oli maa jälle tegeft pärinud ja põliselt oma hõlma matnud.

Ja ette wõeti uus ülewaatus. Kes maalawile truu ei olnud, rändas wälja maailma tagasi, nende hulgas ka Antonio Machado oma Poosa naisega. Eede Bahlsen aga jäi, ja ühes temaga juurem osa.

Hang-sü-Kwang läks wiimaks Brasiilia walitsuselt asundusele, kus ainult põdu hariti ja karja kaswatati, andeksandmist paluma. See oli küllalt terge, sest katastrofi, mille õhwrilis karis'usjakk langenud, oli kuni Riioni mõjunud ja minustrid löit minema pühtinud.

Sotero Anebra lükkas kõi sõi Herclio Rodosi peale ja kästis presidendil Ernesto Figueira abil uue ministertiumi lohtu seada.

Kui Hang-sü-Kwang Riosse jõudis, oli juba illelindine amnestia wälja kuulutatud. Mõlemad Santarems seiswad laewad aga olid juba ära müüdnud. Kuid nende mehed lesti wabaks.

Ühes Hang-sü-Kwangiga läks ka wanem Hispandia õde, kes lord Kusfeli naisega saanud, merealdale tagasi, selleks et kloostrisse minna. Noorem jäi Subli-Benjaminile truuks, kes kirikut tahtis ehitama hakata.

Nii talbus asundus äärmiselt kommunistlikelt teelt elu harilikudesse roobastesse tagasi, oma elanikkudele wõitset elu pattudes, mis küll lohus suurest maailmast, aga mitte õnnest lahutatud ei olnud.

Hang-sü-Kwang tuli weel lord asundusesse tagasi, nägi selle edu ja lohtus Subli-Benjaminist. Ta wõitis ka Wääri neiu kaasa, et teda kodu tagasi saata; aga see ei lahkunud temast, waid läks tema seltsis Hiinamaale, kus wahesjal wabariik oli wälja kuulutatud.

Ka karpaatide mehed läksid kodumaale tagasi, niipea kui amnestia oli wälja kuulutatud. Nad lõitsid hia ja sinna ja läksid iga ilmakaare poole laiali. Raha olid nad kõi lohtu hoidnud.

Jochem Bogelsang, kes kõige lohtuhoidlikum olnud, ostis enesele Hamburis wäike laewaäri ja see läks warsti äitsma. Reimers palus temast weel pooksmanni lohtagi. Bogelsang lükkas pattumise tagasi ja kinkis talle kolstüm-mend marka, mis Reimers Drille juures läbi jõi. Kui ta tagasi tuli, saadeti ta minema. Ta jäi kontori ette kiruma, kuni linnawaht ta kinni wiis.

Hefekiel kawatses ka ära reistida, aga Susanne ei lastnud teda paigast. Ja Hefekiel andis järele nagu kõi teisedki, kelles harjumus tugewamaks oli saanud kui himu.

(Lõpp.)

Mas'c. . .

Kui surusid nad kõrge käsü nimel
meid pimedasse orja-udusse,
kus nende määrata tulla himul
kõit uppustime oma higitse —
Siis oma vägiwalla ehteks — maskiks
meil hirmuks maalifid nad jumala —
kes, walides neid oma armsaitis lasteks,
on loonud meid — neid lapsi orjama.

Ja selle pimeduse maske w. rjus
neil kaswas kõht — ja taskus tertis kuld —
meil osaks langetus pimedus ja orjus,
ning palgats lubati weel põrgutuld!

Nüüd langeb pimeduse kate maha —
ta tatti kistus wõimiam ajawool —
ja tema langemisel wõime näha
seal taga pettust — walet igalpool.

24./XII, 17

R. Raafil.

Kjentauros.

Sööditud.

Roman noortele ja wanadele laisklejatele.

Felicitas Rose.

(Särg 2)

„Nii teeb ta ikka,“ arwas pois.

Proua Habermalz oli pahane. „See on sinu
füü, Habermalz! Selle asemel, et meid aidata kõr-
kust weidi alandada, kutsud ja teda uhkelt kõlawa
nimega —“

„Ja nimi on ju nii.“

Herra Habermalz luges kurssi aruannet ja puhus
suitsupilweid lakke.

„Tühi lori! Teda wõib ainult neiuts kutsuda
ja pealegi peab ta kuulama, kui meie teda kutsume.“

„Aga ta ei kuule mitte.“

„Seda tahaksime näha. Me peaksime teda küll
wist tema arwanise järele „wabapreili Roselis von
Heimgartiks“ kutsuma.“

„Ja see on küll nii.“

„Mees, ja oled wäljakannatamata oma sõna-
dega. Ma tahan seda isikud juba tõmmata!
Preili!“

„Preili!“

„Neiu!“

„Preili von Heimgart!“

„Siin ma olen, herra Habermalz, — waban-
dage, et ma wiiwitasin, — siin on ka need soowi-
tud postmargid. Ujalehe ütlesin ma ära, kuna ma
ise ühe kinnitatud kirja sain, mida kwiiterima
pidin.“

„Hea!“ Wabrikuomanik Habermalz tõusis üles.

„Ma lähen nüüd wabrikusse; jumalaga abikaasa,
Hans ja tütre! „Ta silitas õrnalt Silde käsa, ta
walgeid juukseid, ja saatis talle ukse juures õhumusu.
„Jumalaga, preili von Heimgart.“

„Head teed, herra Habermalz.“

Uks läks kinni.

Proua Habermalz wibutas ägedalt oma parema
jalaga; see oli üks tema ägedatest loomuawaldustest.
„Preili, — ma soowin, et te mulle kohe was-
taksite, kui ma teid kutsun.“

„Olete teie mind kutsunud?“

„Seda teate niisama hästi kui mina.“

„Ma ei kuulnud oma nime mitte, proua
Habermalz.“

„Ja mina ei soowi oma nime mitte teie poolt
kuulda, — te peate mulle „armuline proua“ ütlemal!“

„Wabandage mind, — mul on see raske sisse-
harjutada.“

„Teil ei järe midagi muud üle, sest et mina seda
omale juba sisse harjutada ei pruugi, et
teid teisiti kutsuda kui „preili“

„Tahin küsida, miks te mind mitte minu nime
järele ei soowi kutsuda?“

„Sest et „von“ teie seisukohas passilik ei ole
nimetada.“

„Ma usun, et ma teie poja kaswatajanna olen.
On see üks häbistaw seisukoht?“

„Teie mõistate väga hästi, mis mina mõtlen.
Ja ärge unustage, et te mingisugust efsami äraan-
nud ei ole, waid et teil harilik tütarlastefooli hari-
dus on, — pealegi ei ole teie Brantsus- ega Inglis-
maal käinud, nagu minu tütar. Ja teie abi siin
on täitsa tühine, sest et teie oma pead talitate, —
ja selle eest, et te meid ei kuula, peame meie teile
maksma —“

Roselise nägu läks tumepunaseks.

„Ma tean, ma olen praegu väga tähtsa koha
peal, — herra Habermalz on väga heatahtlik —“

Sellimistega palume rutata!

„Meie Matsi“ talitus.

„Siis pidage ennast selle kohaselt ülewal.“

„Proua Habermalz!“

Näis, nagu tahaks sihvakas, tumedate juustega neuu midagi ütelda, kuid ta puna põsedel waheldus kahwatusoga, ja ta astus uksest wälja.

„See on wäljakannatamata,“ hüüdis majaprova, „ma wõin waewalt seda olewust weel näha.“

„Aga mammi! Sa liialdad ka enam kui waja! Ta hakkab närwide peale, sellega olen ma küll ühel arwamisel, aga kui teisest seisukohast asja peale waadata, siis on ta wäga lahke mu wastn. Nõõpide-õblemist, postisaadetuste pakkimist, ja korraldamist enne ja peale balli, — kõik neid asju, mis nii igawad on, talitab ta ju korralikult.“

„Lapsuke, sul on õigus. Aga miks ta seda teeb, seda olen ma sagedaste eneselt küsinud.“

Hildegard naeris.

„Na, armastusest meie wastu juba mitte, niipalju on kindel. Ja ära unusta mitte, et Hans tema läbi kaunis korralikult on muutunud; Jumal, kui wallatu ta kord oli!“

Preili Hildegard näis unustanud olewat, et et wend toas oli, kuna see nüüd õe poole nii pikalt keele wälja ajas, et kartma pidi, et see kohwitassifutub.

„Sa habemata pois!“ hüüdis ema, kuna Hildegard ainult naeris. „Miks see wabapreili suult ainult weel seda ära kaotanud ei ole.“

Poisid tõmmas aeglaselt keele oma asukohta tagasi.

„Ah, ta on seda katsunud ammugi,“ sõnas ta nutuselt, nagu pahurad lapsed sagedaste teewad, „aga ma ei täida ta käsku, sest ta näeb kõigis, mis ma teen, midagi matsilikku.“

„Matsilikku? Matsilikku? Ütles ta niimoodi?“

„Ja alati. Jagapäew.“

„Kuuled, Hilde. Muidugi ütleb ta seda teie isa kohta, lapsed, mis? On tõsi, et tal mõnikord tõeste midagi talupojalikku juures, pealegi kui ta alati manistat ja slipju ei kanna, aga —“

„Ei, isa kohta ei kõnele ta seda mitte! Eila küsis ta minult: „Mis kisa seal all on?“ „Ma wastasin: „Oh, isa saab sõimata, et ta kraed ja manshettid ära heidab nagu wanaste, kui ta lufusepafell oli.““

„Hans!“

„Seal sõnas ta oma ette kaunis waljuste: „See on ilma kraeta ja manshettideta ifka weel wiisakam kawaler kui —““

„Noh, kui —?“

Mõlemad daamid hüüdsid seda ühest suust.

„Enam edasi ma ei tea; ei kuulnud.“

„Mind ei wõi ta mitte mõelnud olla.“ Preili Hildegardi filmad otsisid peeglit, kust ta meeldiw leha ja ilus näole wastu peegeldus.

„Ujun, et ka mind mitte!“ sõnas proua Habermalz. „Ma kõnelesin talle juba esimesel päewal, et mu isa sala-riiginunik oli. Sina, Hans, pane tähele, mis ta teeb, ja jutusta meile kõik ära!“

Hans sõnas:

„Ta ei kõnele palju. Temaga on igaw olla. Harilikult loeb ta kollaste kaantega raamatut ja peidab selle kiireste ära, kui teie peale tulete.“

„Kuuled sa, Hilde,“ kriistas proua Hildegard, „see on habemata! Ja pealegi meie sõlblusriffas majas! Muidugi ei teaks ma nende raamatute sisu, aga ma leidfin ühe meie tüdruku Minna juurest. Ohhh!“

Proua Habermalz jampsis kaunis ägedalt, kuna ta lõpuks rahulikumaks sai. „See on kole, see raamat! Põris ärritatud olin ma, kui selle läbi olin lugenud! Minna lubas mulle ka teise samasuguse raamatu lugemiseks muretsema, et ma ise oma filmaga näeks, kui langenud praegune noorsugu on. Ah fina, talle, ei wõi aimatagi, misugust mustust ilmas on.“

Tallese oli fogu aeg peeglistse waatanud ja moonutas seal oma nägu, nagu häbi tundes, et ema teda nõnda süüitaks peab.

Aga et ennast weel süütumana näidata, sõnas ta:

„Mis sa arwad, ma küsin Minna käest ka omale seda raamatut lugemiseks?“

„Jumala nimel!“ hüüdis proua Habermalz. „Wõib olla, et siis, kui sa wanemaks saad, südamekene — see on ju kole raamat.“

„Nii ütleb ka preili, kui ma teda palun omale ettelugeda“, hüüdis Hans. Ja ta naerab ise seejuures ja sõnab: „Ei, seda wõid sa siis, kui sa wanemaks oled saanud.“

„Hilde, kuuled sa?“

Proua Habermalz oli häbi tume punane.

„Mammake, ära ennast ilmaaegu wihasta! Digust öelda, see ei puutu meisse, mis meie teenija loeb. Minult see ei meeldi mulle, et ta hirmus kõrgelt me peale waatab, nagu ratsahobuse seljast. Ta on mulle siiski meeldiwam kui endised toaseltlised, sellepärast et ta ei spioneer!“

„Wäga hea, südamekene, siis pasfime teda weel mõni aeg peale. Ma saan isaga kõnelema.“

„Ah see — —“ Hilde tegi sapise näo.

Proua Habermalz aigutas.

„See on arusaamata. Üris on ta niikauge filmaringiga, tegelikus elus aga teistiti. — Kuhu jääb aga preili! Hans peab kooli minema. Kell on kolmweerand üheksa.“

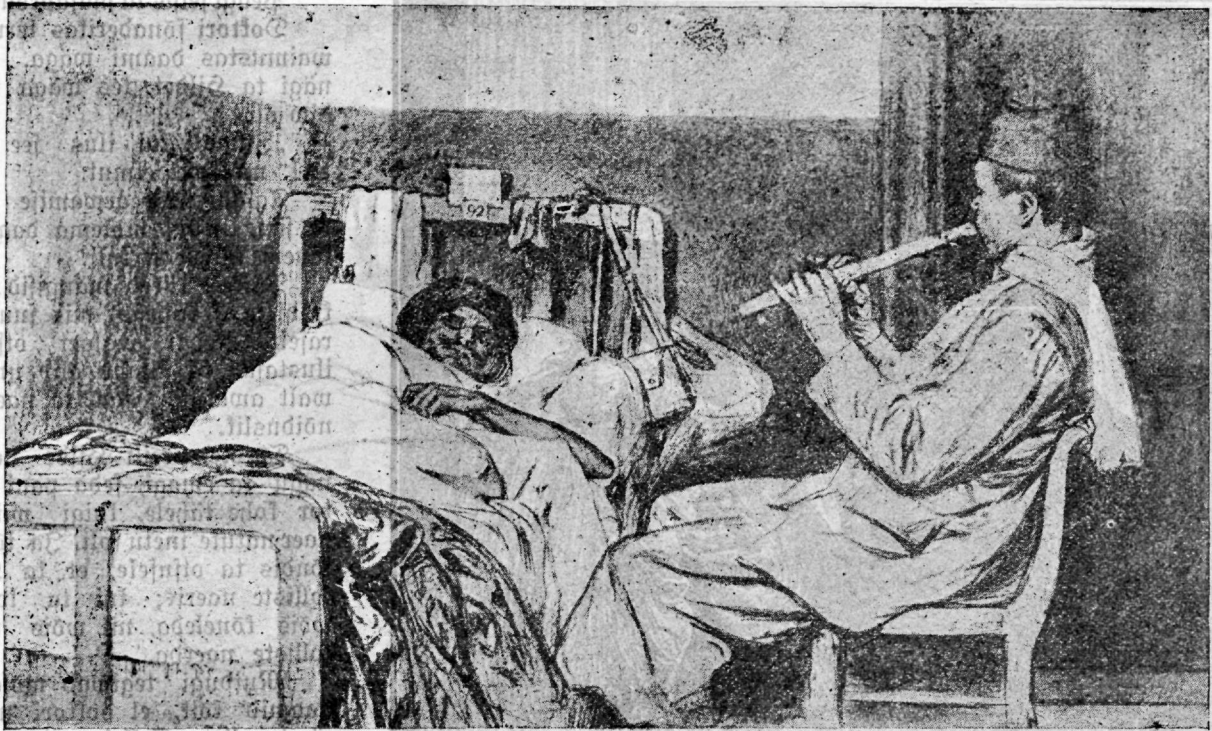
„Ei, ema, puudub weel kuus minutit kolmweerandist. Preilil ja isal on ainukesed õiged uurid majas,“ sõnas Hans elawalt. „Preili ei lase mind kunagi hiljaks jääda. „Täpipealsus on peasti,“ ütleb ta. Misfugune loll lause!“

Uks tehti lahti.

„Hans, aeg on kooli minna,“ ütles fisetulija rahulikult, kuna ta lihtsat hõbeuri oma käes pidas, mida oma isalt oli pärinud.

„Bagana pihta, kell löi kolmweerand!“ hüüdis Hans imestanult. „Oh see igaw kooliaeg! Ma soowiks, et kool ühes kooliõpetajaga tuleroaks langeks!“

„Pui, Hans“, hüüdis proua Habermalz ja pööras preili poole:

Wilepühaja. Sõjamehe mälestused minewilust.

„Kas see on teie õpetuse wili, mis minu poeg sõnab?“

„Ma usun et mitte“, oli rahuline wastus, „ma ei ole temaga kunagi sellest kõnelenud. Hans ei mõtle sellega paha; ta loodab et kooliõpetaja õigel ajal ärapäastetakse.“

Roselis Heimgart lükkas poisi õrnalt uksest välja. „Täna pealelõunat saad ja munakooke“, hüüdis ta temale lõbusalt järele. Ta teadis, et see poisi laisku jalgu weidi kärmemalt traawima paneb.

„Preili — preili von Heimgart, — need kindad peaks hõmsaks lastma puhtaks pesta, — ma tarwitan neid homme ballil. Kindad on wististe teie toas.“

Kui Hilde seda ütles, ei waadanud ta mitte Roselise otša.

„Siin on kindad.“

Roselis Heimgart wõttis siidipaberi pakki ümber lahti, mida ta kogu aeg oma käe oli pidanud.

„Juba walmis?“ hüüdis Hilde imestanult.

„Ja nii toredad! Waata, ema! Willal kindapuhastaja seda walmis tegi?“

Roselis punastas.

„Et see töö mind ikka on huwitanud, siis tegin seda ise. See rõemustab mind, et nad teile meeldiwad.“

Nüüd punastas Hilde.

„Kas teid sarnane töö huwitab,“ ütles ta.

„Siis waadake seda siin!“ Hilde tõstis kleidi natuke üles ja pani ühe oma ilufatest jalgadest välja.

„Näete seda siidist sukka, see on Brüsleri käetöö — nõbrige mu kinga lahti, et te seda mustert enam näeks.“

„Ma tunnen seda mustert,“ ütles preili Roselis sirgelt, „mu oma sukklade seas olid mõned samasugused. On daamidil weel midagi soowida? Ma seaks Hansutese toa korda.“

Et wastust ei tulnud, siis lahkus Roselis toast.

„Hilde, ma saan rabanduse.“

„Ära wihasta, ema! Wihastamine teeb inetuks.“

IV.

Dillenhäuseni Andraase tornikell lõi kaksteistkümmend. Samal filmapilgul kõlises ka Habermalzi villa uksekell.

Doktor Helmut Richter tegi omi külastäike.

Tal oli oma emaga wäike tüli olnud, sest ta ei tulnud mitte sabakuubes nagu wana komme nõudis, waid lihtsas kuubes ja ta ei sõitnud mitte tõldas, waid kõndis jalgsi.

Helmut Richteri ema wanad teenrid olid isefestis ära määranud, kes pukkis istub ja kes nimekaardid ära annab, kuid nüüd läks nende lootus luhta. Kuid selle eest lubas majatalitaja, preili Petronella von Pfeilschütz, afna külges olewa peeglitese kaudu peale passida, kelle juure doktor läheb.

Kell helises, tüdruk awas ukse, ja doktor Richter andis nimekaardi ära. —

Arew filmapilt.

Runa tüdruk tema ilmumisest teatas, waatas ta ümber. Siis kuuldusid mitmetfugu hääled. Ja just sel filmapilgul, kui tüdruk teatas, et herrased väga rõdemustawad, et ta neile ilmus, awanes üks kõrwaluks, kust keegi poisike wälja weeres nagu pall, kuna temale raamat järgnes, mis wastu Helmuti pead langes.

„Ai!“ hüüdis doktor, ja lihas naljatades juure „Nagu näha, rõdemustatakse tõeste minu ilmumise üle väga.“

Tüdruk naeris, Hans puges jällegi uksest sisse, kuna doktor roheline raamatu maast ülesse wõttis, selle ühe lauakese peale pani ja oma otsaesist katsus. „Elagu wõeraste wastuwõtlikkus!“ sõnas ta.

Peagi seisis ta majaproua ees. Doktori sõnaderikas terwitus waimustas daami väga. Siin nägi ta Hildet, kes väga meeldiv oli.

„Jumal, kui ilus see neiu on!“ mõtles Helmut.

Ta jäi selle arwamise juure ka siis, kui tal mõlema daamiga kauem kõneleda tuli.

Päikese kiired mängisid Hilde kuldsete lokkidega, mis suurepäraselt filedat walget otsaesist ilustasid; ta filmad olid unistawalt awatud, aga ta naer oli nõiduslik.

Tõeste, preili Hilde naeris, nagu ta emagi, seda pani doktor kohe tähele, kuigi wiimase naer natuke inetu oli. Ja lõpuks jõudis ta otsele, et ka Hilde lolliste naerik; kui ta lolliste wõis kõneleda, nii wõis ta ka lolliste naerda.

Muidugi tegiwad mõlemad daamid kõik, et doktori meelejärele olla. Sellejuures puhus proua Habermalz lennast täis nagu paabulind.

„Soodetawaste saan ma mõlemaid daamisi veel täna õhtul Pauluseltsi pidul näha?“ kiitis doktor üles tõustes; talle käis majaproua juba närwide peale.

„Waata oma plaani pealt järele, Hilde! sõnas proua Habermalz, kuigi ta pikkfilmi juba mitu nädalat seda pidu ootas ja kuigi Hilde pidusleit juba hommikust saadik magamisetoas fängi peal oli.

Plaani peal oli pidu küfimisemärgiga märgitud.

„Meie Hildekesel on ikka nõnda palju käimisi ees,“ sõnas proua Habermalz poolkaeblikult. „Igaüks tahaks ingliskest oma juurde kutsuda, kuna teda ka kodus hädaste waja läheb.“

„Ah mamma, mis sa sellest kõneled!“ sõnas Hilde häbelikult.

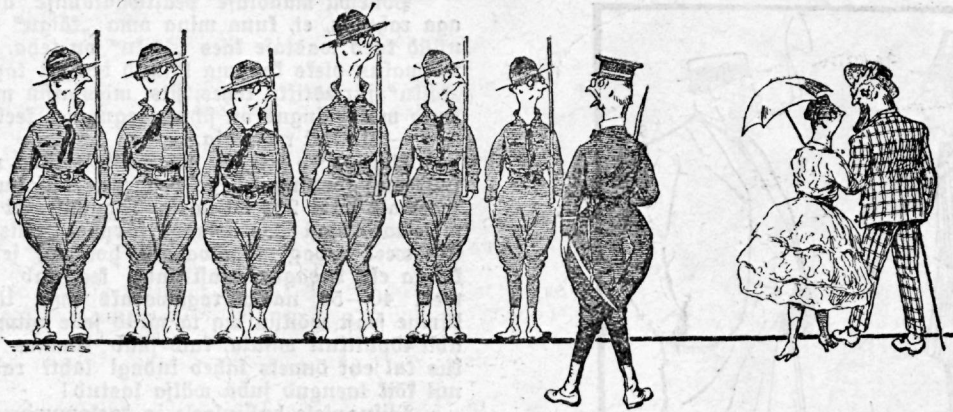
„See on ilus, preili Hilde, et te nii suures lugupidamises olete,“ sõnas doktor. „Igas õiges perekonnas ja kodus peab ikka üks emamesilane olema, keda kõik armastawad ja kes kõikide üle walitseb.“

„Ah, kui iluste te kõnelete, herra doktor,“ hüüdis ema Habermalz, „ja, ja, meie laps on õige mesilane.“

(Järgneb)

Sunnepärane kaitse.

„Kes need peatsid olema?“
„Selle kuulsa naistepataljoni järeltuljad, kes Kerenski valitsust talvopaleesse kaitsema läts.“

Wõitlus — terwise allikas.

Georg Lurič.

(Järg 5.)

Nagu minemas numbris ütlesin, peab wastase ülejõudu võitlusega kavaluste ja lihtsustitega vähendada kaitsuma, et midemad ühejõuliselt saaksime. See on maadluse põhi-joon ja mõte.

Igal maadlejal on oma kõige armsam (Favorit) võtte, mille abil ta harjunud on teist võitma. Ja niisama kui malemängijad partii täituks laugele ette näewad, tunneb iga maadleja teise taktikat ja strategiat ning teab hea teoreetika ja praktika, mis moodi ta lõpuks tahab võita.

Wõitluse seletamiseks võtame järgmise näituse:

Wastane teab, et minu armsam võtte (grifi) võtte x on ja püüab maadlemist niivõidi seada, et mina seda võtet tarvitada ei saaks. Kuid see teda veel arapöörata saatuselt ei päästa. Mina teen atkaale (pealetungimise) a, kuid mitte selle otstarbega, et teda sellelabi wifata, vaid et teda niisugusese seisutorda panna, kust ta oma pääsmist kaitstes b peab otsima, mille läbi ta nüüd küll a vastu kaitstud on, wastasele aga pealetungimise c jaoks uufe lahti teeb. Mõnda ilka ühest võttest teise läheb see kui lõppemata ahel edasi. Seft universal (üleil-dist) kaitset, niisugust kaitset, mis igasugu võtte eest waja-ks, ei ole olemas. Kui laugele weel teadus edenend ei ole, ja kui teegi niisuguse leiaks, oleks igasugu võitmata ning teise wistamine võimata. Kuid inimene on igas asjus laugel täiussetipust, niisama ta oma paraadides, kaitsetes jne., ühe vastu kaitseb see wõit teine nendest, teise vastu aga jätab hoopis abituks.

Mida kauem maadlus wältab, seda keerulisemaks muutuvad atkaaled, niipea kui nad sisejuhatus-järgust üle jõudnud.

Ütleme, et ma teen atkaale l, siis jääb wastasel juba terwe walit võtteid m, n, o, p jne., mille abil ta ennast minu ümberhaaramisest wabastada wõib. Dige maestro (meister), kes hea psüholoog on, rehtendab matemaatilise, mehaanilise ja füüsilise täpisealusega wälja, misugune nendest 3-5 kaitsetest wastane walib, nimelt, misugune kaitse wastase iseloomule, wäedusele, püstiwusele, intelli-gentsele, kehakaalule jne. kõige rohkem wastab. On see dieti tabatud, siis jõutakse temale ette ja lõigatakse see tee ära. On wäljaarwamisega ette, on see repertuar ka läbi, siis algab wana laul uueste peale ja terwe maadlus läheb teistesse roobastesse, kuid ilka sellel sihtjoonel, et mul lõpuks wõimalik oleks atkalet v teha, mille järele temale wiimaseks sunniwõitluseks kaitsetes w jääb, mida

tehes ta aga ta iseenesest kujunewa matemaatilise järje- kindlusega ja arapöörmatalt minu võtte x läbi langeb. See kõit läib täpisealust, nagu uuriwärt.

Mõnel maadlejal tuleb wahel selle eest, et teda ei wifa- tud, tänu oma piiratud mõistusele anda. Nimelt teeb ta niisuguse kaitse, mis käesolewale filmapiigule sugugi ei wasta, teoreetiliselt wale on, wastasele sedawõrd ootamata tuleb, et see seda kasutada ei saa, ning lolluse trügiale wõit- maluse wäljalpsamisest annab. Seft maadleja-philosofi filmapiir on laiem ja ei pane teinord seda tähele, mis just ta nina all sünnib. „Puud on ees, sellepärast ei näe metsa!“

Sellega ei ole weel delda, nagu oleks lollus wõitlus- onne, seft wahel leiab ka pime lina iwa ja seisma jäänud kell näitab kaks torda päewas õiget aega. Niisama ka nagu kullke, kes seismajäänud kella sebage laua pealt maha lätates, selle kogemata tükuma p nch, uurmaatriks ei wõit- tunnistada.

„See maadlus ei ole ju enam sport, see on offe teadu- seks jaanud ja omale auuga shahi kõrwale pärinud!“ hüüdis ilmatuuluse malemängija Dr. Stegbert Larrach (Märnbergi), minuga tuttawaks saades, tultses waimustu- ses. „Rohtemgi weel, iga maadluses on tofnaid partii, nimelt, iga ilkil atkaale seeria ja itiklus on üks partii.“

Õigu nüüd wahest mõni teine, aga mina isiklikult ei suuda sellele waimurikkale wõrdlusele vastu watelba. Pean isegi weel tähendamata, et otsekui malemängus mitu awamängu on olemas (näit. lipu-gambit, ratsaniku-gambit, Evans-gambit jne.), niisama ka igal maadlejal oma isekra- lised, armsamad maadluse awamisewiisid on. Niisama nagu mõni malemängija hea partii-alustaja on, ka lestmängus heats jääb, kuid lõpujärele enam wõidukindel ei ole, on lugu ka maadlejatega: hakkab toredaste peale, aga lõpuks on hing kinni ja wilistab wiimastest august. Mõni jälle on hea pealetungija, aga kaitsemises ei tea midagi. Kui üks wäga hea ekstra klassi wõitleja, keda me kõit oleme harjunud ainult pealetungimises näha, tord kelleliga totku pöökab, kes temast terakesegi parem, kaotab ta oma mee- kindluse, jääb teise kätte mängulanniks ja kulub rutem kui mõni teine wõrdlemise halwem maadleja. Wõidpärast? Sellepärast, et see nõrgem maadleja on tuhandeid tordi ennaft maadluses kaitsejenu ja kõit neid wõtteid tunneb, kuna aga see korjõuga pealetungija efmest torda niisugu- sesse tundmata seisutorda satub, kus tal kõit pahurpidi ette tuleb, teiste sõnadega „wilat tatus kiwisse“ (malemängus on kuulus Janowsky üks wihasematest pealetungijatest, aga kui ta oma pealetungimise lõpuni ei saa wiita, kaotab ta). Mõni malemängija on wäga hea teoretiker; kui ta kirjateel, ilma pealtwaatamata mängib, wõidab ta, wasta-

Seletns.

„Kudas teie julgete sedawiisi minu naise lohta delda, mis?.. See pole ju enam kellegi asi! Parema oleksite mulle wastu nägu, jah, wastu nägu annud.“
 „Siis te ... teie oleksite seda wa ... warem iltlema pibanud!“

sega aga wastamisi — kaotab, s. o., on tal tal aega kodu iga kaitu hoolega järele mõelda ja analüüsida, siis ta mõidab, turtiiri peal aga, kus see võimalus puudub, lähleb ta marsti peast segajets, ja kaotab. Samuti on lugu ta nende malemängijatega, kes 30—40 wastafega läh ajal mängides, mõidawad, saab ta aga ilheainja tubli wastafega koku — kaotab.

Malemängu ja maadlust wõrreldes, tähendas sellepärast ta Dr. Sarraah: „Kui kaks jumalat malet mängiwad, siis jääb partii pooleli. Wõita mõib ainult see, kelle wastane ehmese wea teeb. Jumalad aga teatawaste on ehmimata. Mis eriti Abergise puutub, siis on ta nagu matematiker kunagi, silmale ta maadlus wäga waheldusrikas ega ilipõnew ei ole, kuid iludus seisab siin selles, et ta alati mõidab, nagu Dr. Lasfergi malemängus.“ Mind wõrdles ta Tschigoriniga, kes „teaduse kullunud teed kõrwale jättes, nagu komponist ilka midagi uut komponeerida ja luua püüab.“ Ja just selle läbi on ta maadlusesse palju uuendusi ja täiendusi juurde toonud, maadlus-ostuse piirid laiendanud.

Leiub ta n. n. potpourri maadlejaid. Need on mehed, kes igast maadlus-süsteemist ja wõttest midagi teawad. Nad on seda omale pealiskaudselt sisse tuupinud, ilma et sellel kuigi laugele ulatawat põhja all oleks. Suure wõhitute hulga seas aratab see autartust. „Waat kus alles mees, kes midagi mõistab!“ arwawad nad, kuna aga mitmed peaknäha lihtsad wõited, mis hea matematiker teeb, nelle kaduma lähewad, ainult asjatundja astral-silmal lähleb õnnets seda sügawalt wäljandeldud ja peenelt äraarehtendatud wõtet tabada.

Ja illepea on rahwale, nagu teada, raske meeldida. Ehti kulleme meie, maadlejad, kudas rahwa seast hõlkatse „miks ja teda ei wisla!“

AR näitab nende meelest äsna lihtne olewat: wiimase ilgutusfega olen ma wastasel, kel juba äks öla maas, ta

teise äsna maa ligidale rõhunud. Puudub ainult weel üks nõks, nagu deldakse.

Põnewa maadluse pealtwaatamise ärewuses unustab aga rahwas, et, kuna mina oma „käigu“ ära olen teinud, nüüd kord wastase käes „käitu“ on teha. Jah, kui minul võimalus oleks kaduma läinud tempot tagasi wõita, taht „käitu“ järjestikku tehes, siis mõistaksin ma teda wisata. Kuid malemängus on sihule teguwiis keelatud, maadluses aga — lihtsalt wõimata.

Ehti tuleb ette, et ma wastase juba maksimalse (kõige-suurema) jõupingutusfega peaaegu „wisanud“ olen, puudub maewalt weel 20—30 naela rõhumist, et temal lõpuliselt mõlemaid õlast wastu maad suruda. Siiski pean ma omal ilka weel midagi tagawaraks hoidma, selleks juhtumiseks, kui ta eht kudagi ennast lahti keerutab. Illepea, et mul weel 40—50 naela tagawaraks on. Ühetkjal juhtumisel kumne seast wõiksin ma ta nüüd selle wiimase tagawara-jõu abil lõpuliselt wisata, kuid jääb kumnes juhtumine weel, kus tal eht õnnets lähleb kudagi lahti rabeleda — ja minul kõil laengud juba wälja lastud!

Mitfugusele hulljulgele ja kaelamurdwale mandõwile ei tohi ma ennast hultutada lasta, see oleks hazard (õnnemäng), kus kõil ilhe kaardi peale pannakse.

Selsamal põhjusel ei saada ta sõjas tubli wäepealil ilalgi oma õiti kääpärast olewaid soldatitf tormijooksule, waid jatab ilka weel mõned tagawaraks, kes siis waenlast wastu wõitkõid, kui see tormijooksjaid tagasi hakkab peksma, sest see päris „sugemine“ tuleb teatawaste siis, kui sunnitud oleb oma kaitsetraawi tagasi puttama. Siis langewad karmatorbid, teiste sõnadega „külmad kupud wastu tahtmisi!“

Pilditeseb tulepiirkonnast.

Gustaw Ed. Pruel.

S i r m u l.

Juba mitmendat päewa oodeti satklaste pealetungimisi.

Pistlese G. linna elanikud olid hirmu täis, ei saadud õõl ega päewal minutitki rahuliseft puhata.

Sest saadit kui waenlane Donau kaldale olid asunud ja kaemitud teisel kaldal, kui ta paar kolm wersta eemal olewat linna-est wahetpidamata tule all hakkas hoidma, oodeti iga päew nende ilmumisi.

Ilhel õhtul sõitfin paari-kolme haamatuga linna, et neid raudtee jaama edasifaatmise punkti ära anda.

Linn oli pime ja otsekui surnud, ei ainuusefti elawat hinge kuulil. Uegajalt walgustatiwad filmapilguks wäärinnal lastud raketid majadekogu ämarahwatu walgusewihuga.

Siin-seal lõhlewad õudse tärnatusega „kolmetollised“ ja saadawad huludes kildusi laiali. Silmapilguks waitib kõil, otsekui ehmatanult, hingepidades, siis kuulub tumedat koerte hulguniist, haukumisi, siin-seal mitmejuguiseid häälesi, aga juba kostab eemalt kiirelt lähinew, waljenew sumin. Sunned kui tu'eks surm, hirmsa jõuga teed murdes, läbi õhu, ja taikmata tõmbad pea õlgade wahela, kumardad, hobused teemata äkilise seisat, kinnudes, saba jalgade wahel, jookseb koer wärawa warju — ja siis ragiseb õõl, wäriiseb maapind. Wali õhusurumine purustab klaasid ja tuhanded suured ja wäikesed kilud tormawad kinnudes, hulgudes, oma suuruse ja kaju järele igasuguseid häälesi sürnitades, läbi õhu ja — uueste waitib kõil.

Ma olen oma tegewuses walmis ja jalutan aeglaselt läbi purustatud, surnud linna. Kui korraga uus õhumürakas, minu ligiduses majasfe langedes, lõhleb. Lõwufwad hädahüüded, ja paari kiire sammuga awaneb harilik kurb piit. Nõmm on, majasfe langedes, uulitsapoolse seina maha kiskunud ja tüki pörandat laiali laotanud. Maja- traam on segi paisatud ja rusude all paar hädaldajad

õnnetut. Paari-kolme inimesega, kes lõhutud majast lagedale ilmufid. pääsime haawatud ja kandsime nad lähemasse haigemajasse, kui korraga pimedas eestaja ämaruses keegi mu käewarrest tinni haatab.

"Tulge meile! Jumala pärast, tulge, kas wõi filmapilguts, aga ikka tulete!"

Hirmust pärani aetud filmadega, peaaegu nõrdameelse ilmega tahwatanud eluta näol waatab ta mulle otsa:

"tulge ikka, tulge!" ja sõrmed põimivad sineli karmisse warukasse ja kisuwad mind uksele. "Jumala eest, te ikka ju tulete! . . ."

Ohute must shall warjab pea ja rinna, käib ümber taela paar ringi ja langeb siis seljale. Pagemal meelekohal uitawad wabalt paar juufesalla ja segawad end filmaripsmetesse!

"Teie tulete ometi! Jumala eest, teie ei teagi ju, et ma just teid otsisin, käisin ja otsisin otsekui hullumeelne. Ise teadsin, et olete traawis, aga otsisin siin. Ja nüüd oletegi siin, ah, otsekui aimatsin teadsin et leian. Teie tulete ju?!"

See on noor sõjamehe naine, sain teda hiljuti tundma, kui pomm ta kodu laiali pildus ja ta ainuke pistese lapse tappis. Nüüd elas ta oma isa juures.

"Läheme!" ütles ta, "isa ootab. . ."

Ja meie läheme tänawast tänawasse, läbi pimeduse teed otstides. Wahetewahel kumendab taewas ratetideft ja heidab ämarat, tahwatanud walgust tühjadele uulitsatele, kuna lõhkewad pommid walgusarnaselt lühitefti walgusewihkust laiali paistawad.

Meie sammume kiirelt, ja terawalt tõlawad meie sammud.

Ta pole mu sineliwarukat weelgi lahti lastnud, otsekui kardaks ta mind läest laduwat. Kuid ta meeleolu on nähtawaste juba rahulise mats jäänud, isegi pommide lõhkemised ei näi teda enam ehmatawat. Särsku jääb ta aga seisma ja sohistab:

"Mis te mõtlete, elab mu isa weel?"

"Mis ei peaks ta siis elama?" imestan ma. "Ärge olge nii hirmunud, midagi hullemat ei wõi teile ju enam sündida, kui on juba olnud!"

"Ma ei julge aga kuidagi sisse astuda, eht on ta siiski juba turnud. Teie ei teagi ju, ta sai täna õhtu haawatud, pommituld tabas teda uulitsal."

"Isa haawatud; ta seda weel!" Kuid ma surun oma sõnad tagasi, nüüd saan ma ta ärewuseft aru. "Ärme wiidame siis filmapillugi asjata, me saame weel aidata!" ja uueste sammume edasi.

Reegi jookseb üle uulitsa. Meid nähes ehmatab, peatab siis ja sohistab,

"Mis on, aga fakslasti weel näha pole?!"

"Ei ole" wastan ma, "ärge asjata kartke, neid ei saagi siin näha olemal!"

"Ma juba usufin, et teie juba nii räägite, aga pange tähele täna õffel nad tulewad, ringimata tulewad. Wind ei saa petta! . . ." Ja kiirelt kaob ta hooiwärawasse!

Ra meie jõuame kohale. Mu kaaslane awab wõtmega kõrge piangu sees olewa pistise wärawa ja meie astume õue, aga enne, kui teda seestpoolt lututada jõuame, tõlawad sammud. Reegi jookseb wärawasse ja katsub teda awada.

"Nastjakene, mina olen, kas kuuled!" tõlab naisterahwa hääl. Ja wärawa wahelt poeb pimedale õuele kergelt riides pistle tütarlapse kogu.

"Sa ei wõi arwatagi, kui hea meel mul on, Nastjakene, et sind leidfin. Nad ajawad hulluts mind seal kodu," wadistab ta. "Kui rumal see on, nad usuwad kindlaste, et täna õffel fakslane tulewat ja nutawad, tarjuwad, räägiwad kõiksugu hullust. Närwiliseft teewad, Nastjakene, ja ei usu kui närwiliseft teewad . . . hulluts ajawad!"

Nastja ei wasta midagi. Näha on, et tal oma tunnetega rohtem on tegemist, kui nureta tütarlapse lobisemist kuulda.

"Sa ei julge tuppä astuda. "Kuidas ifaga on, kui ta nüüd ometi! . . ." Aga ei, isa istub woodi äärel ja juitsetab piipu. "Sumal tanatud!"

"Kannata weel paarikümne aastat, mu parun, wõib olla, et siis lepin üksnes sinu armastusega."

Ma waatan isa haawa järele, puhastan ära, seon kinni, ja tõgil tundub wähe kergemana. Saaw pole karbetaw!

"Kui nad mitte täna õffel ikka weel ei tuleks! . . ." ahastab Nastja, "küll on hirmus, ei tea mis weel teewad!"

"Ei ole homme ta ühtegi targem!" arwab isa, "parem juba täna, on homme kõit mõõdas!"

"Ärge olge teie ta nii rumalad!" räägib tütarlaps. "Midagi pole, midagi ei sünni hullemat, kui juba on! . . ."

"Aga näha on selgeste, et ta ise ta nüüd teist mõtleb, kui wälja paista lasseb.

"Jõsand Sumal, jah hullemat, hullemat," räägib katkestatult Nastja. "Laps tapetud, isa haawatud, kodu purustatud, hullemat jah, wõi arwate, et mu meeskil weel elab? Ei ela, ei ela, tean kindlaste, niisuguseft sõjas ei wõi keegi elada! . . ." ja närwilised nutuhood liisuwad ta kottu.

Maja wärisseb tuntawalt, ruudud afendel põrisewad, isegi majariistad häälitsewad: wististe kusagil läheduses lõhkewad pommid!

Kõil jääwad kohkunult wait. Ükki hüppab aga tütarlaps püsti, jookseb alna alla ja põõrab siis meie poole.

"Taewas halasta — linn põleb! . . ." Sa nägu on tahwatanud kui furnul!

"Nad lasewad süütepommidega!" häälitseb wanamees.

Ma tõusen üles, et waatama minna, aga Nastja ei lasse.

"Jumala pärast, ärge nüüd minge, mitte ärge minge. . ." Sa hääli wärisseb hirmust ja ärewuseft, näos pole mitte üks weretilt.

"Läheme, läheme!" hüüab tütarlaps, "läheme kõit feltsis, on parem. Wäljas on wärske õht — lahutab. Kui hirmus, mul on nii paha. Läheme, tabaks ta näha, kuidas meil on."

"Ärge nüüd minge, ärge minge kuski! Kes teab, mis wõib juhtuda, ma ei tabaks üfli olla! . . ." häälitseb isa.

Ma lähen aga siiski õue, tütarlaps jookseb mulle järele. On hästi walgem kui waremalt. Tulelahjud paistawad neljast kohast ja heidawad laiali wirwendwat, kolakat walgust.

Uulitsatelt kostab kära ja liikumist. Sõbetatse, karjutatse, kostab sõjawäe astumiste müdin, sõjariistade, tannutste kõlin, kusagil sõbetatse ratsa.

"Taewas halasta — nad on ju linnas! — tulewad, tulewad! . . ." ja hüsteriaifelt karjatadts, tormab tütarlaps tuppä tagasi.

„Jälle olete toidutunud waleste kokku arwanud, Natalie! Kes teid rehtendama õpetas?“

„Minu isa!“

„Mis ametimees ta on?“

„Wiimasel ajal oli ta peaaegu juba rahaministriks.“

Ma kuulatan, püüan kinni püüda kõige pisedmaidki häälest, et selgusele jõuda, kuig midagi otsustawat ei pääse mu kõrwu. Tunnan kuidas süda tülmaks läheb, weri walgub näost ja higi otsaesisele tõuseb. Lähen tuppa, et wärawawõtit wõtta ja uulitsale minna.

Kolm hirmunult küsiwat pilku wõtawad mind vastu. Otselul ootaks nad elu wõi surma otsust.

„Tulewad — ja? .. tulewad?! ..“ karjatab Nastja.

„Do, oo! ..“ oigab wanamees. Tütarlaps on kahwatanud kui surnu, waewalt et seisab jalul.

„Arge ärritage endid nõnda!“ ütlen ma. „Need ei olegi eht waenlased, waid meie omad!“ Kuid tunnen isegi häbi oma sõnade üle.

Süü tuleb korraga meelde, et wõtme järel tuln.

Nastja astub aga ukse ette, ega lase mind wälja.

„Arge minge nüüd tuskile, tuskile ärge minge!“ Ta jõuab waewaga rääkida.

„Oleme nüüd seltsis!“ oigab wanamees ja teeb ristitõe ette.

Wäljas kuuldu sel filmapilgul lära ja pörutatalse ruusilaga plangu ja wärawa pihta.

Puhaskasu sõjast.

Me loгу wõid, mis sõjas oleme kätte saanud, on lugemata arwud — langeduid, sante ja — jooksituid.

*

Jaimesed, kes enne puhast Wene wiina olid harjunud jooma, on nüüd oma seebimise „samogonkaga“ ära hellitanud ja meil wõid nüüd iga laps wiinapruuliks hakata, mis ta tulewitus meie ainute tõõstuseharu saab olema.

*

Tuhandetel tütarlastel on nüüd korraga selge, et lapst mitte kurg ei too, waid neid wõib ka ilma mehele minemata, sõjawäe abiga enesele muretseada.

*

Suur protsent mehenaisest teeb nüüd, mis wähe on soldati, ohwitseri, modruse ja kapteni wahel, ka teawad nad wahet teha sõjamehe ja oma mehe wahel, kui see weel liinilt toju ei ole tulnud.

*

Lapsed ei pruugi enam sellega tulewitus waewa näha, et oma isa nime pähe õppida, sest nüüd on majas igapäew isefugune isa, teda ema läheb „faks“ häälda. Tulewitus, kui isanime küsitakse, ei ole tarwis rohtem ütelda, kui ainult — ifane.

*

Jaimesed on unustanud leiwa sõõmise ja muud neelatawad ained, nri et nüüd julguste leiwa pähe kiwi wõid anda, nagu pühakirji waremalt keelas.

*

On jäänud järele: elu täis lusti ja rõõmu, pettust, rõõwimist ja raha, wäärtuseta raha — mis meie tulewiku toit saab olema, just suure märssi-paastuga algades. Eritš.

„Jõsand Jeesus!“ karjatab Nastja ja langeb toolile. Tütarlaps wahib nõrgameeleliste filmadega tühjusse. Ta on ennem wahakuju kui inimese sarnane ja langeb siis minestusesse.

„Do, oo! ..“ oigab isa ja wajub kokku. Ma ise tunnen, kui kattelks mul tütt südame küljest.

Müramine läheb ägedamaks. Ma tahan awama minna, kuid Nastja hoiab mind kui tangidega kinni.

Kuulame, kuidas nõrkt wäraw murdub, sammud kostawad ümber maja.

„Jõsand Jumal! ..“ Nastja käed lähewad äkki minu küljest lahti, ta langeb pörandale.

Ma wõtan ta süle ja wiin woodi, tütarlapse tõõstari sohvale. Süis kuuldu ukse taga kobin ja tuppa astuwad — Wene soldatid!

See on abiwägi, mis pärrale jõudis ja, linnakesesse korteritesse jagatult, puhkusele jäi.

Meie Matsi järgmine (181.) nummer ilmub 3. weebbruaril.

Marnkoerte hooajal Tallinnas.

Rodanik: „Kui juba, siis hammustage, tutsufeked, aga ärge minu viimaseid pütsa katti kiskuge. Hammustamise tagajärjed parandatakse linna kullul, aga uusti pütsa tubegi enam ei juuda saada!“

Raskeid ajad tulid Kristinele. Peale seda, kui pimedat lahvatu nägu ulse taha kadus, tuli tal tundide kaupa proua jutustust võrejanulistest meeserahvastest kuulata. Ja siis küsis proua, kas „see häbemata“ igal döl ei magogi Kristine juures?..

Kuid Kristinel puudus mehisuft sõpruse lõpetamisteks pimedaga. Selle eest läks ta ühel õhtul Kivist juure võerats. See tahtis juba ammu oma tuba näidata.

See oli väike tuba, madala laega. Ühel pool uft oli ahi, teisel pool nagid, aga ulse ulse vastas oli aken, ilma eesriideteta. Kell lage rippus linnupuur. Kui hale oli pimedat woobi! Siis oli veel kummut, toolid ja laud. Lamp põles, kuna peremees hoolega kattus, kui hästi ta põleb.

„Kui hea siin on,“ ütles Kristine.

Pime rõemustas nõnda palju, et Kristine veel enam otustas waletada.

Pime kõneles uhtuse tundega, et ta ise olla toa meeldivalt lorida seadnud. Keegi ei wõi arvata, et sängi all poolleholewad korwid on.

„Muidugi ei wõi selle peale tulla! Te süütafite ifegi lambi minu jaoks?“

„Ei, kui tal raha on, siis süütab ta lambi pühapäewil.“

„Kas te walguft näete?“

„Ei, kuid ma tunnen teda. Ja mul on rõem mõelda, et mu toas tuluke põleb... seda näewad mõddaminejad... Pealegi armastab linnuke walguft, ja kui ma siis mängin, saab ta niisama rõemfaks kui päewalgi.“

Kristine waatas lindu, kes oma mustade filmadega ta peale waatas, ja tal hakkas nii kurb, et ta nutta tahtis.

Siis kõneles pime, kui lõbus on tööd teha. Wiimats wõttis ta flööte ja hakkas mängima.

Sumal, kui lõbus nüüd oli!

Kristine waatas pimedat, kelle näpud tantfifid ja kelle filmad särasid.

Ta mäng oli tunteeline ja täis wärskust. Siis laulis ta lind. Wälke, naeruwäart linnuke!.. Ja tubagi näis nüüd kasawat. Siis muutus mäng rahutuks ja wailis.]

Kui Kristine armastab ja talle naiseks tuleks... Teda ei ole kunagi keegi armastanud... Ta on nõnda üfifil!..

See oli nõnda ootamata, et Kristine wastuse asemel nutma hakkas. Ta ei mõisnud ifegi, miks ta nuttis. O, kui hea oli nutta!

Kwift oli sel ajal täis ahastust ja ei teadnud, mis teha. Siis küsis Kristine, kas ta tõega nõnda meeldiw on, et teda armastada wõib.

„O, teie olete ilus ja hea!“ sõnas pime õnnelikult.

Kas wõib aga Kristine oma haige proua üfifinda jätta? Selle peale naeris pime ja tõendas, et proua omale teise tüdrukut wõib wõtta. Seft, wõib olla, tahab Sumal, et neist paar saaks...

See rahustas Kristinet, ja siis kõnelesid nad kaua tulewitust.

Siis saatis pime Kristinet wälja. Seelord wõttis proua Kristinet launis ägedalt wastu, kuid ta jäi rahulikult, kui nägi tüdrukut rõemfa ja õnolehwanana. Ta ei aitanudki ühwardamat hädaohtu ja ei oles Kristinelt mingisugust lollust oodanudki. Heo, et ta atna poole ei waadanud.

Seal seftis pime. Wälke toale oli liig kitsas temale, et seal õnne warjul hoida, ja tuli hoomi peale. Ta kohal oli õine taewas, täis tähta, mis, nagu ta kuulnud oli, täis ilu olid. Sa pööras oma pea sinna poole, kus tema arwamise järel walguft pidi olema. Ta teadis, et seal on see, keda ta armastab ja kes ta teda armastab kõigi ta puudustega. Ja ta teadis, et see, kes teda armastab, unistas sellestfamaft, milleft temagi.

Tibla pühadekiri.

Suhtusin kiino pingilt kirja leidma, mis Eise-wenemaale oli adresseeritud ja mille lohtifel ümbrikul stempel seftis: „Изъ дѣйствующій Арміи.“ Nähtawaste oli omanik teda sinna unustanud wõi kaotanud.

Õfustafin ümbrikku kinni keepida, kuid uudiõhimmu ft aetud tutwustafin ennem ennaft tema sfuga.

Peale kirja leidus seal 2 kop. rahamart ja waewalt tättewõtta kõbaw piltpostkaart ühes kaastirjaga:

„See on Teie wend, minu päewapilt!“

Kiri sõnasõnalises tõlles, täielised nimed jne. muidugi wälja jäetult, läib nii:

Kiri 1917. aasta detsembri kuu 26. päewal.

Kiri Teie*) tuntud wenna Afansja Erosimowitfi läest ja palun Teile kõike head sin maa peal ja ta selfimehele Efim Iwanowitfi'e ja soowin kõige paremat. Veel anna edasi minu alandlit aupakkumus Mitrofani R-le ja soowin kõike head, veel anna edasi minu aupakkumus oma selfimehe B-le, veel anna edasi minu aupakkumus selfimehele Simen Jakowlewitfite, veel anna edasi Peeter S-le ja ifta anna edasi Iwan L-ile, veel anna edasi minu alandlit aupakkumus Mitri S-ile, veel anna edasi Nikiti Serentjewile ja soowin Kristuse sfundimise pühadeft õnne.

Weel anna edasi alandlit aupakkumus Warwara Efimownale, veel anna edasi minu aupakkumus Dunja Djakownale“ (... jne. jne. jne., termelt kolm lehekülge ligemale saja nimega)... „weel palun ma alandlitult teid minu kallist wend Peeter Erosimowitst, et teie edasi annafite kõigile sõpradele ja selfifiliste'e minu alandlitult aupakkumised, et nad mulle kirjutafid kirjafid, ärge jätke minu palmest täitmata, veel annan ma teile oma kaardi, et teie mulle kirjutafite kirja.“

Nüüd ma kirjutan teile kuidas meie siin mõdda saafime pühad. Meie jõime õlut ja weini ja omatehtud wiina ja olime kõit wäga purjus ja ta nüüd saame meie jooma kuni uueaastani.

Meil jattub kuni uueaastani. Meil on ka wäga palju kroonumiina!

Elada on meil wäga hea; sföö mis ife tahad, kõike on küllalt ja joo mida tahad. Teed ja suhturt on ka müügi jaoks. Sa ei tea kallist wend, kui ilusad preilid on Eestlased, neid on siin wäga palju, on iga päew ife pruut!

Raha on mul nüüd palju rohkem, kui kodus oli.

Ja Eestil preilid on ka wäga head, ostawad pabe-roksti ja wiitwad mind kinematografi.

*) Rewolutsioni ajast peale nimetawad tiblad kõiki wõeraid, kui ta wendi, ifa, ema jne. „Teie'ks“ ja „selfimeheks“, niisama ka naift ja lapsi.

Mitte korraga.

Bagdadi Kalif Mansur ütles lord ühe firialasele: „Teie peaksite nüüd küll Allahi kõigest südamest tänama, et ta mind teie walitsejaks on pannud, sest tohke kui ma walitsema hakkasin, lõppes lakk.“

„Jah, Allah on õiglane“, ütles firialane, „ta ei tahtnud teid mõlemaid meile korraga loormats saata.“ — Sel.

Napoleonilik.

„Serra kunstnik, kui teie mind maalite, siis ikka nii, et pilt Napoleonilik wälja näeks.“

„Kudas nii?“

„Noh näitusel: seis'u minn ees laua peal pudel wiinaga, kuna mina ise aga üle öla ta peale põlglikult waatan.“ — Sel.

Elu sülosofiast.

Raha on selleks loodud, et teida raijata, kõige parem on aga — naisterahwaste peale raijata.

Naisterahwad on selleks loodud, et nende järel lipitsetaks, karistufeks aga lipitsemise eest — nendega abielusse astuma peab.

Abielu on selleks loodud, et mõistlik inimene liiga uhkets ei lähets, sest harwa leidub neid, kes peale puimi ära ei näeks, et nad lollid on olnud.

Lollid on selleks loodud, et nende ja tarkade wahel wõhet teha.

Targad on selleks loodud, et lollust teha.

Lollused aga nõuawad jälle raha.

Niiugune on elu ringlakk.

Earl laps.

„Jä, anna mulle wiina, ma wärwin oma nutu ära?“

„Wiinaga lapsute ei wärwita.“

„Aga kudas ema ütleb, et sinu punane nina wiinast olewat

„Kas tead, mis üks minu hea tuttaw Salka rahusaatkonna liikmelt kuulnud?“

„Noh, mis?“

„Tead, need kolm Salka lendurit, kes minema suwel Tallinnas pommi pildumas käinud, olnud, kui nad oma lennumasinatega Salkamaale tagasi jõudnud, kõi surnud.“

„Ei tea miks?“

„Naeru pärast.“

„Kudas nii?“

„Nad ootafid muidugi ägedat õhuhõõklust Wene lendurite poost. Aga et selle efmese järgu kindluse korraldus nii tohmatas oli, et neid sugugi aimata ei teadnud, siis pürskafid nad südamest naerma, naerfid nii et kõht walutas, krambid said, ja olgi — lõpp!“

See on niiugune suur teater, kus muusik mängib ja elekter põleb ja kus sulle kõitsugu pildid näidataks, just kui elus kõi, aga mitte pilt.

Seal on wäga hea olla!

Ja nüüd ma palun saada mulle paar sotte ja paar kindaid, on muidu wäga külm sõita. Ja ma saadan teile kõiaks 2 kop. uut raha, siis kirjuta kirjafid sagedamine.

Meie saime ka uued saapad ja wildid ja andle mammale edasi, et ta mulle saadaks paar pesu, kroonupesu on wäga halb. Minu adress on: Д'яств. Арм. . . . полк. обозъ II разр. команда . . . получить Афанасий Трофимовичъ . . .

Jällegemiseni, jään terwets ja elusse teie wend . . . ja teile soowin Sõsandalt Jumalalt head terwit ja kõite kordaminekut!

Allakirjutannõ:

Kallis isamaaline dokument Cestimaast ja naistejoost, Sibla rikkusest ja kirjatarusest ning pühade röömust 20. aastafajal. Ei ole midagi suurde lisada — mõistlik mõistab isegi!

Appetit — tohutawalt mõllaw „taud“ leiwawaesel aja-järgul.

Bagajõ — sahterdajate „lai tee“ toibuainete „wett wadama“ juhtimiseks.

Benefis — rahwa püüdmiseks wälja kuulutatud „rebaserauad.“

Distiplin — kasarmu „inwiifstion“ wanal „Griffela“ ajal.

Demobilisatsioon — „santide rändamine“ XX aastafajal peale ilmaõda.

Crimeerimine — õrnemafoo „hädaõhtlik ehituswiis“ ehl ligimese „järelahwimine“ näitelawal.

Gips — haruldane „alasti“ seisew „häbitundmata“ aine. Ei — imperialistide loosung, sõjalõpetamise filmapilgul.

Häll — piitsuwa ilmaõdaniku „efimene“ eluwintatus.

Häbi — elutee ääres seisew „post“, millest praegused prei- lid „hällides“ laugelt ringi lähewad.

Juubei — minewitu „magushapu“ maitsmine, ehl elu- lolluste peale tagasiwaade.

Jõle — „tundmus“ eesklaste südames, kui kallite tiblaga „randewuul“ wiibib.

Kaardimoor — tulewiku tihhi „tuuletallaja“, minewiku „magus“ mäletseja, kõitawa inimese „kulalitrastu“ läe- waataja, ja lolluste luulelik lobiseja — raha riisumise ralenõufes.

Klassiwoõitlus — rahwaste jagunemine õheteise wastu „hammasteõhumiseks.“

Lupa inaja — „kasutas ja wõitides“ liikuw subjekt, meie „noorherrade“ armastuse-asjus.

XX aastafaja aabits.

Alrobat — mõne elu „mõrudamad filmapilgud“ me- talli helinal.

Adwokat — asjata higistaw „sunnitõõline“ rahwalõhtus.

„Klotilde, lubage teiega rahu läbirääkimistesse astuda ja erakabinetis paarits tun-
nits erarahu teha!”

Duule — on see, kui väljas nii suur „kuumus“ walitseb,
et ainalaasid sulawad, ehk „külm“, kus „tulekahju“
sõna tõlkes mõttes „ära külmatab.“
Mõisnik — „politiline“ kurjategija demokraatlikes wa-
bariigis.
Rali — Meie Matsi „rääkimise wiis“ lugejatega.
Rupp — ainuke „wabe“, mis kirjut inimesest lahutab.
Dhwitter — „halli udusse“ ära kaduw „hiilgaw täpp.“
Papp — templist wälja hiiliw „hambaid kiristaw raha-
wähetaja.“
Worimees — „kiruw ja liikuw rahaahne tratt“ Lin-
danisa lagenditudel.

August Bravo.

Mõtteterad.

Rõlg ja tired tihutawad
maailma edasi. Zalegran.

Targad inimesed on maa-
ilma närwid. Maupassant.

Rannatus — see on kunst
loota. Zaroche:foncot.

Ühe minuti effitus wõib
terwe eluaja wiletsuse põhju-
sets saada. B. Hugo.

Wahwalt surra ei ole
raste, wahwalt elada on raste.
E. Zola.

Keegi ei wõi kõrgemale
tõusta, kui loodus teda lu-
bub. Emerson.

Abielu — see on sadam
tormis; tihtilugu aga ka torm
sadama. Zaroche:foncot.

Elu ei peta ainult seda
mitte, kes temalt midagi ei
ndua. Amiel.

Peab küll õige tugew ise-
loom olema, et sootamata õnne
õnnelikult üle elada. Labruier.

Korrapäralisi inimesi on
elus palju; tarwis on aga
täielik inimesi. Mill.

Mõistuse tegewus lõpeb
seal, kus tunded ärkawad.
Zaroche:foncot.

Kes oma huwid esimelele
paigale seab, on kõige häda-
ohitlikum inimene. Montesquien.

Inimese õnn peitub tema
ettekujutuses. Wadison.

Kallis ei ole mitte see tea-
dus, mida waimuwaana ko-
gutakse, waid see, mida wai-
mujuuks kamber wõib tõstada
Reskin

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine 1918. a. peale awatud

Tellimise hind lättesaatmisega aastas 14 r. — L.
6 kuu eest 8 r. 3 kuu eest 4 r. — L. Toime-
tuselt ise ära wiies: aastas 12 rubla, 6 kuu eest
6 r. 50 L., 3 kuu eest 3 r. 50 L. Jämb iga laupäew
Adressi muutmise eest 50 kop. Adressi muutmisel ja
tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetus ja talitus:

Harju ja Riikliku mulitsa nurgal nr. 46/1
L. Kinnas, „Teaduse“ raamatukaupluses.